

VỊ THẾ MÔN VĂN TRONG DỰ THẢO CHUẨN GIÁO DỤC TRUNG HỌC PHỔ THÔNG MỚI CỦA NGA

TRẦN HẬU
(Tổng thuật)

Việc công bố dự thảo chuẩn giáo dục trung học phổ thông mới ở nước Nga đang gây ra một làn sóng tranh luận hết sức gay gắt trong nhiều thành phần xã hội, kể cả giới lãnh đạo tối cao. Ngày 2 tháng 2 năm nay, thủ tướng Putin phát biểu: "Tôi vốn rất thích thể thao, tuy nhiên, nếu các chuyên gia định biến thể dục thành môn học bắt buộc duy nhất ở trường phổ thông thì tôi cảm thấy rằng họ đã quá đà". Mọi chuyện sẽ kết thúc như thế nào, hiện vẫn chưa ngã ngũ. Sau đây chúng tôi xin trân trọng giới thiệu ý kiến của một số nhà giáo, nhà khoa học về vấn đề này.

Theo chuẩn giáo dục quốc gia mới, các môn tiếng Nga, Văn học, Lịch sử và Toán bị loại ra khỏi danh sách những môn bắt buộc ở lớp 10-11 trung học phổ thông. Bộ Giáo dục và Khoa học với sự ủng hộ của đảng "Nước Nga thống nhất" cho rằng những môn học quan trọng nhất đối với học sinh phổ thông là Thể dục, Cơ sở an toàn của đời sống và "Nước Nga trên thế giới". Những môn còn lại, chưa đầy 7 môn, học sinh phổ thông có thể tự lựa chọn trong 6 lĩnh vực giáo dục. Lĩnh vực thứ nhất- Tiếng Nga và Văn học hay tiếng mẹ đẻ và Văn học. Thứ hai - Ngoại ngữ. Thứ ba- Toán và Tin học. Thứ tư - Các khoa học xã hội: Sử, Xã hội học, Địa lí, Kinh tế, Luật. Thứ năm - Khoa học tự nhiên: Hoá học, Vật lí, Sinh vật và Sinh thái học. Thứ 6 - Nghệ thuật. Ở mỗi lĩnh vực, học sinh có thể lựa chọn một hoặc hai môn.

Tưởng như sự đổi mới cho phép giảm tải đối với các em học sinh phổ thông cuối cấp hiện đang vất vả chống chọi với chương trình phổ thông, và có thể hoan hô chuẩn giáo dục mới. Thế nhưng các thầy giáo lại lên tiếng báo động. Tại sao? Điều khiến những người phản đối chuẩn giáo dục mới lo lắng không phải là sự thay đổi chương trình giáo dục phổ thông, mà là hệ thống các môn học được coi là bắt buộc.

Sau quảng trường Manège

"Sau những sự kiện trên quảng trường Manège ở Moskva vào tháng 12 năm ngoái, người ta bắt đầu nói một cách nghiêm túc về việc chuyển tiếng Nga và Văn học thành những môn học không bắt buộc, - bà Marina Barabanova, giáo viên dạy tiếng Nga và

văn học ở Moskva nói. - Nhiệm vụ đặt ra thế này: trẻ em không những cần được dạy mà còn giáo dục một cách nghiêm khắc. Nhưng không một văn bản nào ghi rằng việc giảng dạy tiếng Nga, văn học và toán bị xếp vào hàng thứ yếu. Hiện tại đó mới chỉ là tin đồn".

Ông Evgeny Abelyuk, giáo viên tiếng Nga ở trường trung học phổ thông "Đôi chim sẻ", cho rằng đây không phải tin đồn nữa, mà là một mối hiểm họa thực sự, ngay cả các em học sinh phổ thông cũng nhận thấy. "Trên giờ học ở lớp 8, các em hỏi tôi: "Tình hình giáo dục như thế nào?", và một nữ sinh tự trả lời: "Ngoài môn Cơ sở an toàn của đời sống, chúng ta sẽ không học gì nữa". Theo ông E. Abelyuk, phần lớn các giáo viên tin rằng: Bộ Quốc phòng quan tâm tới việc giảng dạy Cơ sở an toàn của đời sống vì bộ này muốn có việc làm cho các quân nhân về hưu. Còn môn học bắt buộc thứ hai - "Nước Nga trên thế giới" - nghe đâu do chính phủ đặt hàng, gần như chính Putin.

Hãy cứu lấy môn Văn

Bà Tatiana Fyodorova, giáo viên tiếng Nga và văn học ở Trung tâm giáo dục số 1071, đã dạy môn này 20 năm, nói: "Uy tín của môn Văn học Nga bị giảm sút nghiêm trọng. Ban đầu người ta huỷ bỏ kì thi nói về văn học, sau đó bỏ luôn tập làm văn, hiện nay chúng ta chôn Văn học như một môn bắt buộc. Trong lớp tôi phụ trách có 56 học sinh. Tôi nói với các em về chuẩn giáo dục mới và đề nghị lựa chọn môn học. Trong số 56 em chỉ có 2 em chọn môn Văn. Số còn lại đến gặp tôi và xin lỗi: "Chúng em rất yêu cô và môn của cô, nhưng nếu cần phải chọn 7 môn để thi vào đại học, thì chúng em không thể chọn môn Văn"

Các quan chức Bộ Giáo dục và Khoa học phản đối những kẻ phê phán: các bạn hiểu sai chúng tôi. Không ai có ý định bỏ môn Văn trong các lớp cuối cấp. Đơn giản là cần xác định rõ sự ưu tiên. Theo ý kiến bà Irina Abankina, viện trưởng Viện Phát triển giáo dục thuộc Trường Đại học quốc gia - Đại học kinh tế, trước hết cần quan tâm tới sức khoẻ trẻ em, vì vậy không thể thiếu môn Thể dục, còn "nhu cầu kiến thức trong lĩnh vực Cơ sở an toàn của đời sống

được minh chứng bởi các sự kiện mới đây ở sân bay Domodedovo". Một trong những người xây dựng chuẩn, ông Aleksandr Kondakov, tổng giám đốc nhà xuất bản "Giáo dục", viên sĩ thông tấn Viện Hàn lâm giáo dục Nga, xác định quyền ưu tiên khác: "Điều chủ yếu là giáo dục người công dân Nga có học vấn, trách nhiệm xã hội, có sức khỏe và thành đạt". Quan điểm của ông Kondakov được chia sẻ bởi đảng "Nước Nga thống nhất", nơi ông buộc phải tìm kiếm sự ủng hộ sau khi bị các nhà giáo dục thuộc Viện Xã hội phê phán.

Những người phản đối chuẩn giáo dục mới tin chắc rằng ngoài hệ tư tưởng, phía sau sự đổi mới là vấn đề tiền. Kinh phí ngân sách dành trả lương cho giáo viên sẽ bị cắt giảm: Nhà nước chuẩn bị trả lương cho việc giảng dạy những môn bắt buộc cộng với những môn được phần lớn học sinh lựa chọn. Tất cả những môn "tự chọn" phải do học sinh trả tiền. Ngân sách sẽ không trả lương cho các tiết học của giáo viên địa lí hay văn học, nếu như môn của anh ta chỉ có hai - ba học sinh lựa chọn.

Cuộc sống thiếu thơ ca

Bà Marina Barabanova nhận xét rằng hiện nay việc dạy văn ở trường phổ thông đang rơi vào tình trạng khủng hoảng. Theo bà, sở dĩ như vậy là vì lương giáo viên và sự nghiệp của anh ta phụ thuộc vào những kết quả mà học sinh đạt được tại kì thi quốc gia thống nhất (EGE) về môn tiếng Nga. Vì vậy, các giáo viên dành nhiều thời gian cho tiếng Nga. "Là một chuyên gia của kì thi quốc gia thống nhất về môn Văn, tôi đọc các bài văn thi vào đại học của những học sinh cuối cấp. Trình độ đào tạo của các em thật đáng báo động. Học sinh tốt nghiệp phổ thông không biết diễn đạt ý nghĩ của mình, các em không đủ từ để sắp xếp chúng thành một văn bản thống nhất trọn vẹn. Đã bốn năm rồi chúng tôi nói về điều đó, nhưng không ai lắng nghe chúng tôi cả".

Là người tham gia giám định chuẩn thời kì đầu, bà Tatiana Fyodorova cho rằng tiếng Nga cản trở thành môn học bắt buộc thứ 5: lúc đó sẽ xuất hiện khả năng chọn môn Văn của những học sinh phổ thông. Nhưng bà được giải thích rằng ngân sách chỉ cấp cho bốn môn bắt buộc, còn tiếng Nga thì học sinh sẽ tự chọn: cần phải thi quốc gia thống nhất.

"Tại sao chúng ta lại lấy môn học không rõ ràng "Nước Nga trên thế giới" làm môn bắt buộc"? - bà Fyodorova hỏi. - Môn học này không thể thay thế được việc học văn học Nga. Ở lớp 9 chúng ta chỉ dạy đến Gogol. Các em học sinh cuối cấp sẽ không thể có khái niệm gì về Dostoyevsky, "Chiến tranh và hoà

bình", Saltykov-Shchedrin, Tyuchyev, Chekhov, các nhà thơ thế kỉ Bạc. Có thể, các em sẽ đóng học phí để học văn. Nhưng chưa chắc các bậc phụ huynh ở lớp 10-11, vốn đang phải trả tiền cho con học thêm để chuẩn bị thi đại học, lại đồng ý bỏ tiền cho các em học môn văn ở trường phổ thông".

Sự thái quá của người thừa hành

Ngày 28 tháng 1 năm 2011, tạp chí "Sức sống" đã đăng bức thư ngỏ gửi tổng thống Medvedev, thủ tướng Putin, chủ tịch Duma Quốc gia Gryzlov và bộ trưởng Giáo dục và Khoa học Fursenko. Sau một tuần, bức thư đã thu thập được hơn 15.000 chữ kí của các viện sĩ, nhà văn, nhà giáo dục và các bậc phụ huynh. Các tác giả đề nghị phủ quyết việc "cải cách cực đoan chương trình giáo dục phổ thông". Nhiều ý kiến bình luận trên các blogs nhận xét rằng thậm chí nước Đức phát xít cũng có một chương trình giáo dục bắt buộc thông minh hơn: ngoài môn Thể dục, Sinh vật và Lịch sử dân tộc học sinh phổ thông dù sao vẫn được học tiếng Đức.

Bức thư nhận được sự hưởng ứng bất ngờ. Theo thông tin của báo The New Times, các quan chức giáo dục cáo buộc các tác giả bức thư mưu toan tạo ra một làn sóng phản đối trên Internet. Tuy nhiên, họ cũng buộc phải giải thích: bộ trưởng Giáo dục và Khoa học Fursenko tuyên bố rằng sẽ thông qua chuẩn chỉ sau khi được thảo luận một cách nghiêm túc. Ngày 2 tháng 2, tại phiên họp của chính phủ, thủ tướng Vladimir Putin cũng đã phải lên tiếng: "Trong giới luật sư, hiện tượng này được gọi là sự thái quá của người thừa hành... không nên vội vàng với những thay đổi cơ bản, cần phải có sự chuẩn bị".

Nhưng các giáo viên Nga không tin vào những lời nói: trước đây họ cũng đã từng được hứa sẽ cân nhắc ý kiến của mình khi chuyển sang kì thi quốc gia thống nhất.

Môn học bí mật

Một điều chưa được làm rõ trong tất cả các cuộc tranh luận: thế nào là môn học bắt buộc mới "Nước Nga trên thế giới". Tại nhà xuất bản "Giáo dục", phóng viên báo The New Times bị từ chối tiết lộ danh tính các tác giả môn học "bí mật" mà tại phiên họp của câu lạc bộ quốc gia yêu nước của đảng "Nước Nga thống nhất" nó được gọi là những giờ học ái quốc, có khả năng ngăn chặn những vụ thảm sát tựa như sự kiện xảy ra trên quảng trường Manège. Giám đốc nhà xuất bản "Giáo dục" Aleksandr Kondakov trong một văn bản dài dòng gửi toà soạn báo "The

(Xem tiếp trang 60)